

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
's Gravenhage

Onderwerp
wangedrag FC Utrecht supporters

Tijdens het vragenuurtje van dinsdag 26 maart jl. hebben de kamerleden Van Heemst (PvdA) mede namens de fracties van de VVD en de ChristenUnie, Marijnissen (SP) en Atsma (CDA) mij en mijn collega's van Justitie en van Verkeer en Waterstaat gevraagd om een brief met betrekking tot het wangedrag van zogenaamde FC Utrecht supporters. Mede namens mijn beide collega's geef ik door middel van deze en bijgevoegde brief antwoord op de verschillende vragen.

Inleiding

Op vrijdag 29 maart jl. heeft de halve finale van de Amstelcup tussen Ajax 2 en FC Utrecht plaatsgevonden. Ter voorbereiding op deze wedstrijd heeft op 12 februari 2002 een overleg - het zogenaamde veiligheidsoverleg - plaatsgevonden. Bij dit gesprek waren Ajax en FC Utrecht, de gemeente Amsterdam, de regiopolitie Amsterdam-Amstelland, de regiopolitie Utrecht, het Openbaar Ministerie (OM) Amsterdam, NS Chartertrains, de spoorwegpolitie, de supportersvereniging van FC Utrecht en de KNVB betrokken. De KNVB is formeel de organisator van de Amstelcupwedstrijden. In dit overleg zijn afspraken gemaakt over de veiligheid en het aantal ter beschikking te stellen kaarten. Voor competitiewedstrijden van Ajax geldt dat maximaal 1600 kaarten – de capaciteit van het bezoekersvak in de Amsterdam ArenA – voor de bezoekende club beschikbaar zijn. Bij een bekerwedstrijd kan hiervan worden afgeweken omdat er dan geen sprake is van een returnwedstrijd en dus niet beide clubs het voordeel hebben van een thuiswedstrijd. De supportersvereniging en de club FC Utrecht hebben in het veiligheidsoverleg aangegeven met 4 à 5000 fans naar Amsterdam te willen komen. Ajax heeft echter in het overleg aangegeven – vanwege eerdere ervaringen - vast te willen houden aan het aantal van 1600 kaarten. De KNVB heeft er om begrijpelijke redenen voor gekozen deze beslissing niet te overrulen. In het veiligheidsoverleg is uiteindelijk besloten 1600 kaarten voor FC Utrecht supporters beschikbaar te stellen. De NS hebben het besluit van het veiligheidsoverleg gevolgd en toegezegd twee treinen beschikbaar te stellen waarmee in totaal 1600 personen vervoerd konden worden.

Datum

4 april 2002

Ons kenmerk

EA2002/66074

Onderdeel

Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen

B. Velders
T (070) 426 7028
F (070) 426 7441

Uw kenmerk

202-069

Blad

1 van 5

Aantal bijlagen

1

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum
4 april 2002

Ons kenmerk
EA2002/66074

Blad
2 van 5

Gebeurtenissen donderdagvond 21 maart jl.

Supporters van FC Utrecht hebben, uit onvrede met de uitkomst van het veiligheidsoverleg, op donderdag 21 maart jl. van ongeveer 22.00 uur tot 22.45 uur een aantal sporen bezet gehouden op Utrecht Centraal Station (CS). Hierdoor waren de Nederlandse Spoorwegen (NS) genoodzaakt al het treinverkeer van en naar Utrecht stil te leggen. Voor een uitgebreid verslag van de gebeurtenissen op deze avond verwijs ik naar bijgevoegde brief van de korpschef van de regiopolitie Utrecht, de heer Vogelzang aan de burgemeester van Utrecht, mevrouw Brouwer-Korf. Uit dit verslag blijkt op welke wijze de politie die avond te werk is gegaan. Bij de overweging tot inzet van de politie heeft het beoogde effect daarvan, in het licht van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit, uiteraard een belangrijke rol gespeeld. Daarbij is in ogenschouw genomen dat:

- er veel reizigers aanwezig waren in het station
- de ruimte groot is, uitgangen en vluchtwegen talrijk
- aanwezigheid van stenen tussen de rails
- de aanwezigheid van vernielingsgevoelige goederen

Geweldsoptreden ter plaatse door politiemedewerkers had volgens de rapportage waarschijnlijk geleid tot zware en langdurige ongeregelheden, met alle ernstige gevolgen van dien. Gekozen is daarom voor een aanpak, gericht op het voorkómen van escalatie, welke aanpak volgens de inschatting ter plaatse zicht bood op spoedige beëindiging van de openbare orde verstoring.

Gelet op de vorengeschetste gegevens en specifieke omstandigheden kan ik de conclusie van de heer Van Heemst dat de politie in gebreke is gebleven niet delen, temeer niet nu sprake zal zijn van een strafrechtelijk vervolg (zie hierna). Voor de goede orde wijs ik er hierbij overigens op dat de verantwoordelijkheid voor de handhaving van de openbare orde en de inzet van de politie in dat kader bij de burgemeester ligt, die daarover verantwoording verschuldigd is aan de gemeenteraad (hetgeen in Utrecht op 4 april 2002 aan de orde was).

Samenwerking regiopolitie Utrecht en spoorwegpolitie

In aanvulling op de brief van de korpschef kan ik melden dat de regiopolitie Utrecht en de spoorwegpolitie gedurende de hele periode dat de actie van de zogenaamde FC Utrecht supporters liep, continu met elkaar in contact hebben gestaan. De spoorwegpolitie was betrokken bij alle beslissingen en de samenwerking met de regiopolitie Utrecht is goed verlopen.

Strafrechtelijk onderzoek

Zoals in de brief van de korpschef reeds is aangegeven, is een strafrechtelijk onderzoek gestart naar de overtredingen welke zijn begaan. Hiervoor zal gebruik worden gemaakt van tv beelden en foto's. Indien het tot een veroordeling komt van de daders zal de NS worden geïnformeerd over de identiteit van de daders zodat door de NS tot een civiele vordering kan worden overgegaan. De

Datum
4 april 2002

Ons kenmerk
EA2002/66074

Blad
3 van 5

verantwoordelijkheid voor het onderzoek naar de overtredingen ligt bij het Openbaar Ministerie (OM).

Rol NS

Graag wil ik nog ingaan op rol van de NS in deze. Bij de supporters was het beeld ontstaan dat de NS verantwoordelijk waren voor het feit dat maximaal 1600 kaarten beschikbaar waren voor supporters van FC Utrecht, dit vanwege de vermeende onwil van de NS extra treinen beschikbaar te stellen. De NS hebben echter louter uitvoering gegeven aan de afspraken die zijn gemaakt tijdens het hierboven genoemde veiligheidsoverleg van 12 februari en konden zich in het licht van hun rol in dat kader ook moeilijk anders opstellen. Had Ajax op enig moment voorafgaand aan de gebeurtenis van 21 maart aangegeven wel meer kaarten beschikbaar te willen stellen, hadden de NS alsdan bekeken of er voldoende vervoerscapaciteit vrij gemaakt kon worden. Naar aanleiding van de actie van de zogenaamde FC Utrecht supporters hebben de NS toegezegd – mocht Ajax extra kaarten beschikbaar stellen - in dat geval extra treinen in te zetten. Achteraf kan worden geconcludeerd dat de communicatie tussen de NS en de supportersvereniging op dit punt ongelukkig is geweest en onvoldoende rekening heeft gehouden met de rol die de NS in dit soort situaties spelen, waardoor de indruk heeft kunnen ontstaan dat “wangedrag wordt beloond”.

Gebeurtenissen op de wedstrijddag

Voor, tijdens en na de wedstrijd hebben er rellen plaatsgevonden. In vrijwel alle gevallen tussen zogenaamde supporters en de politie. Voor de wedstrijd heeft een aantal zogenaamde Utrecht supporters gevochten met de politie. Deze relschoppers waren op eigen gelegenheid naar Amsterdam afgereisd. Bij de rellen zijn enkele aanhoudingen verricht. Voorafgaand aan de wedstrijd waren er geruchten dat 6 à 700 Utrecht supporters kaartjes hadden bemachtigd voor andere vakken dan het bezoekersvak. Deze geruchten bleken niet op waarheid te berusten. Behalve 200 door Ajax uitgenodigde FC Utrecht sponsors, waren er geen FC Utrecht supporters buiten het bezoekersvak te herkennen. Ajax had voor de wedstrijd besloten geen supporters – met uitzondering van de supporters in het bezoekersvak – toe te laten tot de tweede ring van het stadion. Nadat FC Utrecht echter op voorsprong kwam, heeft een aantal zogenaamde Ajax supporters na het forceren van diverse nooddeuren toch de tweede ring weten te bereiken. Zij zijn vervolgens – na vernielingen te hebben aangericht in het stadion - naar het supportersvak gelopen maar door de aanwezige scheidingwand konden zij daar niks bereiken. De zogenaamde Ajax supporters zijn hierop ingesloten door Mobiele Eenheid en leden van de volop aanwezige arrestatie-eenheden. Opgemerkt zij overigens dat geen relschoppers over de perstribune hebben gelopen; dit waren leden van de arrestatieteams. Na afloop van de wedstrijd heeft een aantal zogenaamde Ajax supporters getracht de hoofdingang binnen te gaan. Ook hier is de Mobiele eenheid opgetreden. In totaal zijn in Amsterdam 122 personen aangehouden.

Datum
4 april 2002

Ons kenmerk
EA2002/66074

Blad
4 van 5

Het aantal aanhoudingen bereikt hiermee reeds het niveau mee van het vorig seizoen. Dit is een zorgelijke ontwikkeling. Ik constateer verder dat bij de incidenten van afgelopen seizoen relatief vaak supporters van Ajax betrokken zijn. Hoewel ik niet de precieze oorzaken hiervan ken, roept dit wel de vraag op of in Amsterdam specifieke acties nodig zijn het voetbalvandalisme beter te bestrijden. Ik zal hiertoe contact opnemen met de driehoek in Amsterdam.

Overigens hecht ik eraan een onderscheid te maken tussen het voetbalvandalisme en criminele acties. De beelden van rellen van afgelopen vrijdag maar ook de toenemende bedreigingen ten aanzien van clubbestuurders zijn een ontwikkeling die het voetbalvandalisme overstijgen en uitingen zijn van puur crimineel gedrag. In overleg met mijn ambtgenoot van Justitie zal aan deze ontwikkeling en de wijze waarop hiertegen moet worden opgetreden, gecoördineerd door de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en – geweld (waarvan onder meer BZK, Justitie, OM en KNVB zitting hebben) de nodige aandacht worden besteed.

Inzet politie

Naar aanleiding van de gebeurtenissen in Amsterdam wil ik graag het volgende melden over de inzet van politie. De voorzitters van het Korpsbeheerdersberaad en de Raad van Hoofdcommissarissen hebben in een brief d.d. 4 april 2002 aan de voorzitter van de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld aangegeven dat het standpunt van de beraden ten aanzien van politie-inzet bij evenementen en voetbalwedstrijden onverkort wordt doorgevoerd. Bij evenementen en voetbalwedstrijden is de organisator zelf verantwoordelijk voor een goed verloop van het evenement zowel op het terrein als in de directe omgeving. De politie is verantwoordelijk voor de basisvoorziening van openbare ordehandhaving. Inzet van politie is afhankelijk van de beschikbaarheid de op zijn beurt weer afhankelijk is van de lokaal gestelde prioriteiten. Op basis van deze randvoorwaarden hebben de beide beraden ter voortzetting van het ingezette beleid twee aanbevelingen gedaan, te weten:

1. de organisatie van evenementen, waaronder voetbal, moeten steeds meer en nadrukkelijker gebracht worden in een stramien dat zij zelf zorgdragen voor de ordehandhaving direct voorafgaand, tijdens en na afloop van het evenement.
2. de afzonderlijke politieregio's en de regiogemeenten moeten het evenementenbeleid vaststellen waarin de beschikbaarheid van politiecapaciteit ten behoeve van evenementen wordt vastgelegd.

Ik onderschrijf de beide aanbevelingen van de beraden.

In aanvulling hierop kan ik melden dat in de interdisciplinaire stuurgroep bestrijding voetbalvandalisme is afgesproken dat in de afronding naar het voetbalseizoen 2001 – 2002 de aandacht gericht zal worden op hetgeen binnen de stadions gebeurt. Dit betekent dat alle betrokken partijen beter voorbereid moeten zijn op ongeregelheden binnen het stadion.

Datum
4 april 2002

Ons kenmerk
EA2002/66074

Blad
5 van 5

Voor de politie betekent dit dat zij standby moet staan om bij dreigende ongeregelheden op te kunnen treden. Daarnaast zal het aanreizen van supporters verder verbeterd moeten worden door een verbod op alcohol in de bus of de trein.

Voor de lange termijn is het noodzakelijk te komen tot een analyse van de recente ontwikkelingen op het gebied van voetbalvandalisme. Hoewel het nog enigszins vroeg lijkt om te spreken van een trend is het wel duidelijk dat dit seizoen, en met name de laatste maanden, meer vandalisme plaatsvindt in de stadions en dat eveneens een verharding van het geweld plaatsvindt. Het ministerie van VWS laat thans een onderzoek uitvoeren naar de daderprofielen van de zogenaamde 'jonge aanwas'. Daarnaast zal een onderzoek worden verricht naar een aantal van de recente rellen. Tenslotte zal het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme de haar beschikbare gegevens nader bestuderen.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

K.G. de Vries

